

ЗАХТЈЕВ
ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ
ДИСЕРТАЦИЈЕ

Шифра за идентификацију дисертације 1782/13

Шифра УДК (бројчано) 338.22 (497.6)

Веб адреса на којој се налази извјештај Комисије о научној заснованости теме :

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Молим да у складу са чл. 149. Закона о високом образовању (Сл.гласник РС број 73/10, 104/11 и 84/12) дате сагласности на приједлог теме докторске дисертације:

Назив дисертације: **„Ефикасност економске политике у процесу структурне трансформације привреде Босне и Херцеговине“**

Научна област УДК (текст): Економска политика. Контрола привреде. Босна и Херцеговина

Презиме и име кандидата: мр Предраг Млинаревић

Ментор (име и презиме, звање): проф. др Бранко Ђерић, редовни професор
(навести пет потпуних референци за радове ментора из научне области из које је тема дисертације) (6)

1. *Фактори економског развоја*, Веселин Маслеша, Сарајево, 1983.
2. *Теорија и политика привредног развоја*, Савремена администрација, Београд, 1997.
3. *Основи економске политике*, Економски факултет, С.Сарајево, 1998.
4. *Економија Српске*, Завод за уџбенике, Источно Сарајево, 2008.
5. *Ресурсни потенцијал привредног раста Републике Српске*, Завод за уџбенике Источно Сарајево, 2005.

Кратко образложење теме (до 100 ријечи):

Структурне промјене су обавезујућа компонента у дискусијама о будућим правцима свјетског економског развоја. Са избијањем кризе питање структурних промјена и структурне трансформације постало је подједнако важно и развијеним и неразвијеним земљама. Чињеница је да су се данас и најразвијеније земље суочене са кризом латиле, не само веома интервентне макроекономске политике већ и активних индустријских политика. Ако је то структурно питање релевантно и значајно за развијени дио свијета и неразвијене земље онда је питање структурне трансформације привреде за БиХ двапут значајније. Одсуство било какве политике која води до убрзанијег и здравијег раста довела би БиХ до „пузајућег“ економског колапса. Досадашње политике су махом биле краткорочног карактера и обилевале су половичним успјехом својих мјера. Суштински проблем БиХ економије лежи у скоро потпуној деиндустријализацији и као њеној логичној посљедици огромним аупут гепом. Подаци о тзв. индикаторима рањивости говоре о великој рањивости БиХ економије услијед старих структурних неравнотежа (дефицити текућег рачуна и буџета, дуализам на тржишту рада, цјеновни диспаритети, висока цијена капитала, одсуство било какве развојне економске политике) које су остале несаниране. Једини начин за превазилажење оваквог стања јесте у међусобно усклађеним економским политикама које ће обезбједити претпоставке за нужне структурне промјене, а на основу реафирмације концепта индустријске економије и одрживог развоја. Питање успјеха ових политика је једно од економски најзначајних питања за будућност привреде и БиХ уопште. С тога је анализа ефикасности економских политика у процесу привредног реструктурирања БиХ једна од најактуелнијих тема како са научног, тако и са практичног аспекта.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: мр Предраг Млинаревић

Назив завршеног факултета : Економски факултет Источно Сарајево

Одсјек, група, смијера: Смјер финансијски

Година дипломирања : 2007.

Назив специјализације:

Назив магистарске тезе : Компаративна анализа привредног раста, отпорност на рецесију и проблеми структурних промјена земаља у транзицији

Научно подручје : Теоријска економија

Година одбране : 2012.

Факултет и мјесто : Економски факултет Пале

Број публикованих радова (навести референце за три најважнија рада кандидата из научне области из које је тема дисертације) : (6)

1. *Управљање девизним курсом* , Зборник радова Економског факултета Источно Сарајево, 2008
2. *Домети фискалне политике у подстицању привредног раста*, Зборник радова Економског факултета Пале, 2013
3. *Ефекти конкурентности туристичке понуде на привредни раст*, II Научно-стручна конференција Јахорински пословни дани – Предузетништво, гастрономија, туризам 05.-09.03.2013, Јахорина

Назив и сједиште организације у којој је кандидат запослен :

Универзитет у Источном Сарајеву ОЈ Економски факултет Пале

Радно мјесто: Виши асистент

ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ чл. 149. Закона о високом образовању (Сл.гласник РС број 73/10, 104/11 и 84/12).

У прилогу достављамо: - Извјештај Комисије о оцјени научне заснованости теме

- Одлуку Наставно-научног вијећа високошколске установе о одобравању теме за израду докторске дисертације

Пале, 20. 11. 2013. године

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

ДЕКАН

М.Р.

ПАЛЕ

Доц. др Љубиша Владушић

**Проф. др Миомир Јакшић, редовни професор, Економски факултет Београд, УНО
Макроекономија, предсједник комисије**

**Проф. др Бранко Ђерић, редовни професор, Економски факултет Пале-Источно Сарајево, УНО
Теоријска економија, члан**

**Проф. др Стипео Андријић, редовни професор, Економски факултет Пале-Источно Сарајево,
УНО Макроекономска анализа, члан**

Одлуком Научно-наставног вијећа Економског факултета Источно Сарајево-Пале са 11. сједнице одржане 18.10.2013.године и Рјешења декана бр.1859/13 датираног истог дана именовани смо у Комисију за оцјену подобности теме докторске дисертације под насловом „Ефикасност економске политике у процесу структурне трансформације привреде Босне и Херцеговине“ и подобности кандидата за израду те дисертације мр Предрага Млинаревића са Сокоца.

Пошто смо детаљно проучили пријаву и остали приложени материјал, а сагласно статутарној процедури и другим важећим законским прописима, достављамо Научно-наставном вијећу факултета сљедећи писани

ИЗВЈЕШТАЈ

I Биографија кандидата

Мр Предраг Млинаревић рођен је 15.10.1984.године у Сокоцу. Основну школу и Гимназију завршава у Сокоцу као један од ученика генерације. По завршетку Гимназије, 2003. године уписује се на Економски факултет Источно Сарајево. Исти завршава 2007.године. У току основних академских студија остварује просјечну оцјену 9,52. У склопу обиљежавања Дана републике, 9 јануара 2007.године одликован је од стране Предсједника Републике Српске Сребрењакком Светог Архијакона Стефана као један од најбољих студената у Републици Српској. За достигнућа у току школовања и доприноса развоју општине 2006. године добија Захвалницу од стране општине Соколац. У току студирања био је стипендиста великог броја домаћих и међународних организација, институција и фондација: Влада РС, Фондација др Милан Јелић, општина Соколац, Фондација Конрад Аденауер Сарајево, Бона Фидес Бијељина, Јахорина осигурање итд. У 2005.години изабран је међу 15 студената у БиХ које је стипендирала њемачка фондација Конрад Аденауер. У сарадњи са поменутом фондацијом присуствује и учествује у великом броју семинара, међународних симпозијума и конференција из области европских интеграција и изградње грађанског друштва.

Постдипломске студије уписује и завршава на Економском Факултету у Источном Сарајеву на смјеру Макроекономија остваривши просјечну оцјену 9.88. Магистарску тезу под насловом „*Компаративна анализа привредног раста, отпорност на рецесију и проблеми структурних промјена земаља у транзицији*“ пријављује 15.7.2010. године код ментора Проф.др Бранка Ђерића, коју је успјешно одбранио 12.04.2012.године. Од 2008-2012 године запослен је на Економском Факултету Источно Сарајево на радном мјесту асистента са избором на УНО Теоријска економија, а 2012. године је изабран за вишег асистента на УНО Теоријска економија. Изводио је или изводи вјежбе из предмета Макроекономија, Међународна економија, Основи економије и Теорија и политика привредног развоја као и Туризам и одрживи развој на студијском програму Туристичка географија на Филозофском факултету на првом циклусу, те Методологија НИР, Макроекономија и развој Југоисточне Европе и Регионална спољна трговина и конкурентност на другом циклусу студија.

Као саставни дио биографије кандидата наводимо доље ниже и његове научне, стручне и друге радове неопходне за оцјену подобности кандидата за израду наведене теме докторске дисертације.

1. *Управљање девизним курсом*, Зборник радова Економског факултета Источно Сарајево, 2008
2. *Домети фискалне политике у подстицању привредног раста*, Зборник радова Економског факултета Пале, 2013
3. *Ефекти конкурентности туристичке понуде на привредни раст*, II Научно-стручна конференција Јахорински пословни дани – Предузетништво, гастрономија, туризам 05.-09.03.2013, Јахорина

4. *Принципи нове економије и њихове импликације на подизање нивоа конкурентности*, Интернационални научни скуп ЕКОНБИЗ 2013 Економија и бизнис, 30-31.05.2013, Бијељина
5. *Рефлексије имиџа БиХ на њену економску перспективу*, ГОДИШЊАК Правног факултета у Источном Сарајеву, 2013
6. *Анализа исплативости куповине грађевинског објекта Агенције за заштиту здравља биља БиХ -пројекат*, 2009

II Пријава докторске дисертације кандидата мр Предрага Млинаревића с насловом ЕФИКАСНОСТ ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ У ПРОЦЕСУ СТРУКТУРНЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ПРИВРЕДЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ је уредна, те на закону основана и комплетирана пријава, сагласно уобичајеној пракси нашег Универзитета и важећим најбољим Методологијама научно-истраживачког рада код нас и у свијету. Задржаћемо се, у потребној мјери, на њеним најважнијим сегментима.

1. Образложење теме

Појам структурне трансформације се у чисто економском смислу може посматрати као процес трансфера тежишта економске активности из једног у други или трећи сектор. Под секторима се у овом контексту мисли на примарни, секундарни и терцијарни сектор, са свим својим обиљежјима која их јасно диференцирају једне од других. Наиме, примарни сектор се одликује са дјелатностима која су ресурсно интензивне, са нижим фазама прераде, малим степеном специјализације и ниским нивоом интегрисаности ланца стварања вриједности. Другачије говорећи, ријеч је о сектору који у себе апсорбује дјелатности у чијој основи се налазе природно наслеђене компаративне предности. Специфичност примарног сектора је у нижој додатој вриједности и слабој акумулативној способности. С обзиром на ресурсну интензивност он често поприма обиљежја релативно неефикасне употребе и валоризације природних и других привредних ресурса.

Секундарни сектор за разлику од примарног сачињавају гране које су основа индустријске производње, више фазе прераде, већег степена интегрисаности ланца стварања вриједности и веће акумулативне способности. Због тих карактеристика те гране су брзорастуће са профитабилношћу која је знатно изнад оне у сектору екстрактивне производње. Захваљујући већем степеном интегрисаности ланца стварања вриједности, секундарни сектор обезбјеђује оптималну валоризацију производних фактора што резултира и њиховом ефикаснијом употребом. Терцијални сектор се у смислу производне структуре углавном односи на услужне дјелатности. Оне настају као плод неопходности задовољења потреба како потрошачке инфраструктуре тако и индустријске производње. По правилу услужни сектор се појављује тамо гдје производни већ прокрчи пут. Ово посебно треба имати у виду када се зна да сегмент финансијских услуга превалира у структури дјелатности терцијалног сектора. Самосталан развој финансијског сектора мимо развоја реалног сектора је одлика шпекулативне економије и индикатор озбиљног структурног проблема. На бази овакве дефиниције привредних сектора намеће се сасвим оправдан закључак о логичности развојне путање сваке земље преко пребацивања тежишта активности из једног у други па затим и трећи сектор. На тим основама су и економисти кроз историју, пратећи развој земаља које спадају у групу тзв. најразвијених земаља, настојали идентификовати обрасце и механизме који су доводили до трансформације структуре БДП. Закључци и чињенице до којих су дошли послужили су им као валидна аргументација у стварању модела који доводе до претходно наведених процеса и који су у

складу са тиме и названи теоријом структурне трансформације.

У пионирским радовима нобеловца Артура Луиса анализиран је процес трансформације садашњих развијених економија из аграрних друштава у високо развијене индустријске земље. Установљени су економски фактори са логичким упориштима у тржишним принципима који су доводили до структурне трансформације, подизали ниво валоризације и профитабилне употребе фактора производње. Закључци произашли из ових теорија представљали су путоказ земљама у развоју у подстицању и разумијевању своје привредне динамике, као и стварању мишљења о могућностима усмјеравања тог процеса. Група истраживача на челу са харвардским професором Холисом Ченеријем је провјеравала важење Луисових претпоставки на емпиријским истраживањима која су резултирала бројним студијама о обрасцима структурних промјена. Они су одбацили одређене претпоставке из Луисовог модела као општеважеће, али и установили емпиријско присуство образаца по којима се одвија структурна трансформација. Закључили су такође да структурна трансформација мора уважавати реалне околности и прихватати у себе све специфичности актуелног тренутка. Тиме је теорија структурне трансформације постала жива материја. Наиме ,изазови савремене свјетске економије усмјерени су ка тражењу одговора на питање о адекватној структури привреде и, с тим у непосредној вези, нужности структурних промјена. Структурне промјене су обавезујућа компонента у дискусијама о будућим правцима свјетског економског развоја. Са избијањем кризе питање структурних промјена и структурне трансформације постало је подједнако важно и развијеним и неразвијеним земљама. Чињеница је да су се данас и најразвијеније земље суочене са кризом латиле, не само веома интервентне макроекономске политике већ и активних индустријских политика. У САД су ,на примјер, значајна средства пласирана у подстицај развоја обновљивих извора енергије, здравства и развој високе технологије. Француска са огромним средствима планира помоћ и развој свог индустријског сектора. Ако је то структурно питање релевантно и значајно за развијени дио свијета и неразвијене земље онда је питање структурне трансформације привреде за БиХ двапут значајније. Одсуство било какве политике која води до убрзанијег и здравијег раста довела би БиХ до „пузајућег“ економског колапса. Досадашње политике су махом биле краткорочног карактера и обиловале су половичним успјехом својих мјера. Суштински проблем БиХ економије лежи у скоро потпуној деиндустријализацији и као њеној логичној посљедици огромним аутпут гепом. Подаци о тзв. индикаторима рањивости говоре о великој рањивости БиХ економије услед старих структурних неравнотежа (дефицити текућег рачуна и буџета, дуализам на тржишту рада, цјеновни диспаритети, висока цијена капитала, одсуство било какве развојне економске политике) које су остале несаниране. Једини начин за превазилажење оваквог стања јесте у међусобно усклађеним економским политикама које ће обезбједити претпоставке за нужне структурне промјене, а на основу реафирмације концепта индустријске економије и одрживог развоја. Питање успјеха ових политика је једно од економски најзначајних питања за будућност привреде и БиХ уопште. С тога је анализа ефикасности економских политика у процесу привредног реструктурирања БиХ једна од најактуелнијих тема како са научног, тако и са практичног аспекта.

2.Проблем и предмет истраживања и радне хипотезе

У методолошком смислу дефинисање проблема и предмета научног истраживања има круцијални значај за читав поступак који послје тога слиједи. Полазећи од дефинисања проблема као

„неистражене или nedovoljno istraжене појаве“, у овом истраживачко научном раду се као проблем поставља значај структурне трансформације за економску развијеност скоро сваке земље. Сам феномен структурне трансформације датира још од краја Другог свјетског рата, међутим његово потпуније сагледавање у савременим економским збивањима је изостало или је nedovoljno обухваћено. Наиме, када се први пут појавио у дјелу нобеловца Луиса он је имао експланаторни карактер брзе трансформације тада већ развијених и махом индустријских земаља из традиционалних и неразвијених друштава. Настојало се пронаћи разложно економско објашњење тог процеса, те на бази њега и идентификовати обрасце којим би се тај процес могао подстаћи у другим неразвијеним земљама. У тим моделима се налазио сплет макроекономских претпоставки за започињање и довршетак процеса преноса тежишта економске активности из традиционалних и непродуктивних у модерне и брзорастуће гране. Та макроекономско објашњења су касније продубљавана и промјенама у другим сферама живота праћеним процесима урбанизације и миграције становништва и радне снаге. Стога је први задатак истраживања утврђивање везе између нивоа спроведене структурне трансформације и економске развијености одређене земље. То се утврђује на бази корелације између нивоа БДП по глави становника и стања структуре самог БДП-а. Након тога слиједи идентификација утицаја структурне трансформације на кључне макроекономске агрегате као што су привредни раст, инфлација и платни биланс.

У случају привредног раста, познато је да неадекватна алокација ресурса у секторима са ниском маргиналном продуктивношћу доводи до смањења нивоа производње и представља инхибирајући фактор за привредни раст. У складу са Окуновим законом и запосленост се смањује што представља још једна разлог за nedovoljan раст. Уколико то потраје, због карактеристика рада и капитала као фактора производње, незапосленост поприма карактер тзв. дугорочне незапослености, а земља остаје на нивоу огромног јазу у аутпуту. У случају да се добро одабраним сетом мјера подстакне трансфер фактора из сектора са ниским ка онима са већом маргиналном продуктивношћу као резултат се јавља смањење јазу у аутпуту и повећане стопе привредног раста.

Структурна трансформација се намеће као нужност земљама које своју економију заснивају на експлоатацији ресурса чија се цијена детерминише на свјетском тржишту. Такозвани Холандски синдром или дезиндустријализација је економска појава која на бази досадашњих емпиријских случаја настаје као посљедица претјеране концентracије економске активности у сектору превасходно везаном за ресурс којим земља обилује а чија је цијеновна еластичност тражње на свјетском тржишту изразито мала. Такав стицај околности доводи до апресијације домаће валуте, а до које доводи и нарастајућа страна тражња за производом који је интензиван тим ресурсом. Раст тражње за тим ресурсно интензивним производом доводи до гашења других сектора услјед смањења њихове спољне и унутрашње конкурентности изазване апресијацијом и активирањем Балаш-Самуелсоновог ефекта.

Утицај структурне трансформације на инфлацију је такође значајан. У условима када је ангажованост ресурса у појединим секторима таква да је гранични производ мањи у односу на гранични трошак долази до експанзије трошкова. Ти трошкови се имплицитно или експлицитно преносе на цијене. Имплицитно у случају државе и јавних предузећа гдје терет вишка расхода сноси привреда у виду већих пореза, без обзира на временску димензију опорезивања. Експлицитно код самих предузећа гдје се у случају неефикасне алокације, раст трошкова транслира на цијене и у агрегатном изразу доводи до инфлације. Инфлација као таква подрива конкурентност како спољну тако и унутрашњу.

Још један негативан ефекат инфлације лежи у смањењу куповне моћи расположивог дохотка чиме, долази до контракције агрегатне тражње и с тиме повезаног редуковања економске активности.

Трећи макроекономски агрегат на који ниво спроведене структурне трансформације има непосредан утицај јесте платни биланс. У анализи структуре спољнотрговинске размјене земаља које имају недовољан ниво структурне трансформисаности постаје уочљив неповољан робни и доходни однос размјене. Доходни однос размјене мјери вриједност онога што се извози у односу на вриједност онога што се увози. Као такав он представља мјеру исцрпљивања домаћег дохотка који се јавља примарно у виду дефицита трговинског биланса. Ако тежиште извоза почива на извозу добара из примарног сектора са нижом цијеном у односу на могући извоз производа из секундарног сектора чија је цијена по правилу виша као логичан резултата се јавља текући дефицит. Начин његовог покривања води до задуживања као, најчешће, јединог начина његовог финансирања. То за собом повлачи буџетски дефицит са читавим сетом проблема с њим повезаних. На основу ових налаза видљиво је да добро структурисане економије могу бити и резистентније на екстерне шокове. У условима лоше структуре, када су радни ресурси и капитал субоптимално алоцирани, јављају се неефикасни исходи који доводе до стагнације и неразвијености. Превелики дио издржаваног становништва, прегломазан јавни сектор са неупотребљивом радном снагом, погрешан развој приватног сектора услјед протекционистичких и других заштитних мјера доводи до афирмације атипичног модела привређивања који подстиче потрошњу, трговину, задужење и увоз. Услјед малог радног контингента и високе стопе незапослености дати проблем чини високим просјечни трошак државе, односно финансирање трошкова државе распоређује на неиздрживо мали број запослених. Може се рећи да је то један од природних извора дефицита буџета.

У првом дијелу истраживања акценат ће бити на опису и дијагностици везе између структуралних промјена и економске развијености. Криза која је ових година погодила свијет скоро без изузетка указала је на могућност ослобађања пуног разорног потенцијала атипичног модела привређивања. Модел заснован на потрошњи и задуживању показао је своју неодрживост и довео до ескалације дужничке кризе. Нови модел који се препоручује у својој суштини представља инвестиционо и извозно оријентисан модел развоја. Међутим, ни извоз ни инвестиције нису оствариви без озбиљно конкурентних сектора који су то већ сада или који су у стању то да брзо постану.

Други дио рада биће посвећен идентификовању сектора са компаративним или латентно компаративним предностима, те ефикасности економских политика у њиховом трансформисању из сектора са компаративним у секторе са конкурентским предностима. Феномен реиндустријализације је у већини земаља у развоју, нарочито транзиционих, изазвао неподијељену подршку свих друштвених стејкхолдера. Горко искуство са процесом транзиције у коме су уништене основе индустријске производње, те приватизацијом која није успјела ни дјелимично ту производну сферу рехабилитовати, утицали су на атипичан модел економије заснован на потрошњи и увозу. Он је за собом довео до раста јавне и приватне задужености. Истог тренутка када се привреда суочила са својим интертемпоралним буџетским ограничењима, неодрживост тог модела је подстакла неминовност враћања на реалне изворе финансирања буџетског дефицита преко повећања јавних прихода кроз ширење пореске основе односно производње. С тога се и јавила идеја о индустријализацији или реиндустријализацији. Одговори на питање како то извести још нису познати. У том смислу постоји добра основа за истраживање које ће показати како се економске политике могу користити у циљу структурне трансформације и индустријализације која би своју

тржишну верификацију пронашла у изградњи конкурентних и пословно одрживих привредних сектора. Садржај рада је ,дакле, структурна трансформација као услов изласка из сиромаштва, а тежиште рада на ефикасности економских политика у процесу изградње конкурентних сектора.

Босна и Херцеговина је типски примјер земље којој је нужна озбиљна структурна трансформација уколико жели да изађе на трајекторију привредног опоравка и одрживог економског раста. Прегледом кључних макроекономских индикатора постаје уочљиво да БИХ пати од бројних структурних слабости. Висока стопа незапослености која већ дужи период гравитира величини од 40% је синтетички показатељ лошег стања економије. Када се анализира сама стопа незапослености долази се до спознаје да у њој превалира структурна компонента, те да раст незапослености узрокован кризом циклична компонента само додатно погоршава. Висок дефицит текућег рачуна, а нарочито подбиланса трговинске размјене је валидан показатељ конкурентског заостајања БиХ и уједно опасности која пријети од могућности да се БиХ насуче на баријере задужености и презадужености. То се прије свега односи на начин финансирања истог. Висок буџетски дефицит свих нивоа власти у БиХ који у консолидованом изразу пријети да постане озбиљан проблем узрокован је такође структурном слабошћу. Наиме радни контингент у демографским структурама попут БиХ обично чини око 2/3 укупног становништва. Када се од тог броја одузме онај дио који се односи на неспособне за рад и редовне ученике и студенте добија се стварни радни контингент који се у БиХ озбиљно приближио стопи од 50%. Када се то упореди са подацима из ЕУ гдје је просјечан удио радног контингента 65% онда се открива још један структурни разлог ескалације буџетског дефицита. Уз један од најмањих радних контигената у Европи БиХ се сврстава и међу земље које имају највећу незапосленост. Мали радни контингент и велика стопа незапослености чини високи просјечни трошак државе, односно финансирање трошкова државе распоређује на неиздрживо мали број запослених. То представља један од структурних извора буџетског дефицита. С друге стране крајње неповољан доходни однос размјене је валидан показатељ структурне неприлагођености привреде БиХ са превеликом концентрацијом на секторима са нижом доданом вриједношћу а што уједно представља и структурни извор дефицита текућег рачуна. Досадашњи модел раста који се заснивао на личној потрошњи која је била већа од БДП би уколико би као такав опстао, БиХ неминовно гурнуо у замку мале, презадужене и сиромашне земље. Суочавање са својим интертемпоралним буџетским ограничењем биће ограничавајући фактор за даљи раст личне потрошње кроз раст задужености. С друге стране БиХ економија као ресурсно вучена економија нема потенцијал за одрживи развој због чињенице да би раст који би могао да се јави као посљедица раста ресурсно интензивних сектора могао остати без икаквог утицаја на раст запослености. У том случају би дошло до тзв. раста без запослености (jobless). Једина постојећа политика за превазилажење овог стања, а која је активно на дјелу, што у смислу заговарања што у смислу њеног практичног провођења, јесте политика фискалне консолидације. У постојећим условима као једина мјера и на начин на који се заговара њена реализација у БиХ, без квалитетних других проразвојних политика, та политика могла би се показати као лијек који је гори од болести.

Извори раста економије, прије свега, јесу у запослености производних фактора и у њиховој продуктивности. Један од циљева економске политике јесте њихова пуна запосленост у дјелатностима и комбинацији производних фактора у којој ће они бити најпродуктивнији. Стога ће и предмет овог истраживања бити анализа ефикасности економских политика у процесу структурне трансформације

БиХ привреде у циљу преноса тежишта економске активности ка секторима са већом продуктивношћу у употреби основних ресурса које би за резултат имали деблазирање већ побројаних структурних слабости.

У оквиру претходно наведеног поставља се основна научна хипотеза:

Добро осмишљене економске политике могу бити ефикасне у подстицању процеса структурне трансформације привреде БиХ, а чије успјешно остваривање осигурава економски раст и развој.

Из претходне опште хипотезе произилази неколико помоћних хипотеза:

1) Постојећа привредна структура БИХ није у стању да обезбједи дугорочан и пожељан економски раст.

Актуелна структура БиХ привреде одликује се претјераним ослоњањем на експлоатацију основних, прије свега природних ресурса са ниским степеном њихове валоризације. То је видљиво при анализи висине додане вриједности у тим секторима. Такође, даље ослањање на такав вид привредне структуре може довести до краткорочног раста који није праћен повећањем запослености.

2) Недовољан је ниво искориштености основних компаративних предности БиХ, утврђених у складу са релевантним научним методама.

Низак ниво економске активности се одвија у сегментима гдје БиХ има компаративну предност, а која се утврђује релевантним и признатим научним методама. То је дијелом посљедица одсуства стратегије и квалитетне развојне и економске политике.

3) Само економске политике које су на трагу трансформације компаративних у конкурентске предности могу довести до одрживог раста и резистентније економске структуре.

Избор политика којима се настоји подстаћи структурна трансформација не смије бити конфронтан са дјеловањем тржишних механизма и сила. Наиме, и садашње стање БиХ привреде је посљедица дугог периода примјене политика које су биле у супротности са принципима тржишне економије. Као посљедица таквог приступа јављала се погрешна алокација ресурса и неконкурентност.

3. Сврха и циљеви истраживања

Сврха овог истраживања може се дефинисати на следећи начин: ослањајући се на теорију структурне трансформације истражити све кључне карактеристике које успостављају снажну везу између структурне трансформације и економског раста и развоја, а након тога истражити и анализирати стање структуре привреде БиХ. Као закључни дио приступи ће се анализирању ефикасности појединачних економских политика у самом процесу структурне трансформације БиХ привреде.

Подаци о Комисији

Др Миомир Јакшић (Предсједник Комисије), научно звање доктора економских наука стекао на Економском факултету у Београду, а универзитетско звање редовног професора стекао на Економском факултету у Београду. Радови који се односе на тему докторске дисертације су:

1. *Политичка макроекономија*, ЦИД, Економски факултет Београд, 2010.
2. *Визија, институције и привредни развој*, Економски анали, 163, дец. 2004, стр. 63-71.
3. *Sustainable macroeconomic policy and good governance: case of Serbia*, Vol 1 Economics/From Global Crisis to Economic Growth. Which way to take?, CID, Ekonomski fakultet Beograd, Beograd, 2012.

4. *Макроекономска анализа*, ЦИД, Економски факултет Београд, 2007.

Др Бранко Ђерић (Ментор), научно звање доктора економских наука стекао на Економском факултету у Београду, а универзитетско звање редовног професора стекао на Економском факултету Источно Сарајево. Радови који се односе на тему докторске дисертације су:

1. *Фактори економског развоја*, Веселин Маслеша, Сарајево, 1983.
2. *Теорија и политика привредног развоја*, Савремена администрација, Београд, 1997.
3. *Основи економске политике*, Економски факултет, С.Сарајево, 1998.
4. *Економија Српске*, Завод за уџбенике, Источно Сарајево, 2008.
5. *Ресурсни потенцијал привредног раста Републике Српске*, Завод за уџбенике Источно Сарајево, 2005.
6. *Организација и управљање малом привредом*, Веселин Маслеша, Сарајево, 1985.

Др Стипе Андријић (Члан Комисије), научно звање доктора економских наука стекао на Економском факултету у Сарајеву, а универзитетско звање редовног професора стекао на економском факултету Сарајево. Радови који се односе на тему докторске дисертације су:

1. *Економски развој СР БиХ, Квантитативни модел, анализа и пројекције*, Свјетлост, Сарајево, 1984.
2. *Глобализација суверени господарски колонијализам*, Synopsis, Загреб-Сарајево, 2012.
3. *Власничко утемељење друштвене имовине увјет за транзицију и изградњу тржишног господарственог система*, Савјетовање: Господарски систем сложене државе, Мостар, 2000.

Мр Предраг Млинаревић предложеној тему докторске тезе „Ефикасност економске политике у процесу структурне трансформације привреде Босне и Херцеговине“, није пријављивао на било којој високошколској установи у земљи и иностранству.

Оријентациони рок завршетка израде дисертације

Узимајући у обзир комплексност теме, процеса анализе и доказивања хипотеза, планирани временски оквир завршетка докторске тезе је до 2016. године.

4. Оцјена досадашњих истраживања

Постоји значајан број теоријских и економетријских истраживања која се баве проблематиком структурне трансформације. Прије свега биће консултовани класични радови утемељивача структуралистичке теорије Луиса (Lewis 1959, 1979) и Ченерија (Chenery 1960, 1968, 1975) с циљем разумјевања есенције идеја теорије структуралне промјене. Поред њих један значајан број радова економетријским и статистичким анализама утврђивао је везу између нивоа спроведене структурне трансформације и привредног раста (Prescott, Bah and Brada, Dekle and Vandenbroucke, Duarte and Restuccia, Echevarria, Ngai and Pissarides). Такође, у сврху доказивања да је успјешно реструктурирање могуће само у случају отворених привреда биће консултовани бројни радови који су анализирали корелативност између обима трговинске размјене и структурне трансформације (Krueger, Teignier, Brander, Yi and Zhang). Биће консултована и дјела домаћих аутора која се баве актуелним питањима привредног раста на овим просторима (Ђерић, 1997; Ђерић, 2005; Драгутиновић, Филиповић и Цветановић, 2005; Николић, 2005).

Међутим, питањима структурних дебаланса БиХ привреде и правцима у којима би се требала кретати њена структурна трансформација до сада се није скоро нико бавио на темељит начин. Уколико изолујемо фрагментиране анализе утицаја појединих економских политика на конкурентност (Чаушевић, 2005 и ЕИС, 2009) других радова или студија на ову тему скоро да и нема. Такође анализа дискрепанце између компаративних предности и конкурентних сектора привреде у БиХ до сада није спроведена. Врло је сиромашан и опус радова који се реферијају на дјелотворност економских политика у компоновању здраве, одрживе и на екстерне шокове резистентне привредне структуре. Стога предмет овог истраживања носи значајну дозу оригиналности и својим би резултатима могао

направити важан, како научни тако и практични, iskorak у правцу осмишљене економске политике у функцији одрживог привредног раста и развоја.

5. Методологија истраживања

Методологија овог истраживања обухватиће шири спектар метода. Прије свега наводимо метод индукције и дедукције, те дијалектички метод. Метода анализе биће примјењена на постојећа теоријска сазнања као и на емпиријска истраживања везе структурне трансформације и привредног раста и развоја, након чега ће бити примјењена метода синтезе. Као допуна методи анализе и синтезе користиће се дескриптивна метода те метода класификације. Након тога, методом дедукције, општи и доказани те класификовани ставови и сазнања из области теорије структурне трансформације били би примјењени на конкретан случај БиХ. У одређеном обиму користиће се и компаративна метода прије свега у циљу компарације могућности примјене различитих економских политика у структурном трансформисању привреде БиХ.

Примјена методе компарације даће основу и за примјену методе генерализације и специјализације. Наиме поређењем искустава других земаља у примјени одређених политика биће омогућено извођење општих ставова и закључака, као и закључака и ставова специфичних за БиХ. Наравно, за извођење општих односно посебних закључака биће неопходно користити методе апстракције и конкретизације.

Утврђивањем истинитости појединих ставова на основу научних чињеница, као и претходно неоспорно доказаних ставова или одбацивање и побијање одређених ставова вршиће се примјеном методе доказивања и оповргавања као најсвеобхватније методе која укључује велики број других метода и методских поступака.

Будући да ће бити неопходно прикупити и анализирати велики број података о кључним макроекономским индикаторима и структурним показатељима, од општих научних метода користиће се статистичка метода. Нарочита пажња биће посвећена на анализу временских серија кретања структурних показатеља БиХ економије. Слична анализа ће се користити и за утврђивање доприноса структурне трансформације привредном расту и развоју. Посебно ће се израчунавати индекси као што су индекси откривених компаративних предности и индекс интраиндустријске трговине. Техника која ће се користити у овом истраживању биће превасходно кабинетско или „деск“ истраживање. Извршиће се увид у расположиву литературу из области предмета истраживања – књиге, чланци у референтним часописима, саопштења са научних скупова и сл.

6. Садржај и образложење садржаја

Ово је оквирни или оријентациони садржај. Зависно од тока истраживања могуће су измјене у садржају појединих поглавља.

У првом поглављу даје се теоријски увод у разумијевање везе између структурне трансформације и економског развоја. У том контексту прво ће се обратити пажња на појмовно одређење структурне и економске трансформације. Поред дефинисања фаза које чине структурну трансформацију биће објашњена срж њеног одређења као структурних промјена које резултирају економским развојем. С

тим у вези ће бити представљени и објашњени различити приступи у мјерењу остварености структурне трансформације, које се крећу у распону од производног метода па до концепције која степен извршености трансформације самјерава у преносу тежишта економске активности у сектор са већом доданом вриједношћу. Као логичан наставак биће дати конкретни квантитативни показатељи којима ће се директно повезати степен извршене економске трансформације са нивоом достигнутог развоја. На бази те корелације биће видљиво да успјешно спроведена трансформација има за резултат подизања економског благостања праћено значајним смањењем сиромаштва. На крају овог поглавља даће се осврт на утицај вриједносног система на успјех структурне трансформације. Наиме досадашња искуства упућивала су на велики значај овог фактора јер се сетови истих економских мјера у друштвима са различитим вриједносним системом доводила до драматично различитих резултата. У циљу да се боље разумију нужни предуслови за успјешну трансформацију овдје ће се указати на читав спектар социополитичких и културних фактора који детерминишу успјех саме економске трансформације.

У другом поглављу ће се конкретно представити изворни модел структурне трансформације чији је творац Артур Луис. Послије детаљног упознавања са претпоставкама једног од најпознатијих теоретских модела развоја биће у потпуности објашњен и механизам структуралне трансформације примарно заосталих економија у модерна индустријска друштва. Луисов двосекторски модел постао је општом теоријом развоја раних шездесетих и седамдесетих година у државама Трећег свијета, које одликује вишак радне снаге. Он још увијек има знатан број сљедбеника и данас. Након тога биће посвећена пажња критици којој је тај модел био изложен а потом ће фокус бити на представљању другог репрезентативног примјера структуралних промјена чији је творац Холис Ченери. Модел који је Ченери развио са својим коауторима је посвећен анализи образаца развоја. Попут ранијег Луисовог модела, и Ченеријева анализа образаца развоја је усредсређена на секвенцијални процес кроз које се економске, индустријске и институционалне структуре неразвијене економије трансформишу током времена како би омогућили новим индустријама да замјене традиционалне и да дјелују као покретач економског раста. Међутим, за разлику од Луисовог модела, структурне промјене код Ченерија обухватају готово све економске функције укључујући трансформацију производње и промјене у систему потрошачке тражње, међународне трговине и кориштења ресурса као и промјене у социоекономским факторима попут урбанизације, раста и распореда становништва.

У трећем поглављу ће бити представљени основни принципи нове структурне економије која управо акцентира потребу редизајнирања економских политика које могу да доведу до одрживог раста и развоја. У овом дијелу ће бити такође презентирана и економетријска веза која постоји између раста и структурне трансформације те контрадикције и разлике које су забиљежене у различитим дијеловима свијета када је у питању међузависност ове двије варијабле. Такође у овом поглављу ће бити анализиран утицај структурних промјена на макроекономску стабилност. На крају самог поглавља осврнућемо се на правце структурних промјена у развијеним земљама као и земљама које се сврставају у групу транзиционих економија и земаља у развоју.

У четвртном поглављу се прелази на конкретну анализу привредне структуре БиХ. Анализом структуре БДП и индустријске производње као и анализом стања на тржишту рада се приступа сецирању кључних извора структурних слабости БиХ привреде који су уједно и природни извори дефицита. Анализом конкурентности и компаративних предности утврђује се простор за структурну трансформацију привреде у циљу подстицаја развоју сектора и дјелатности које имају већи ниво

додане вриједности, обезбјеђују продуктивно запошљавање и своју конкурентност манифестују кроз способност профитабилног пословања. Јаз између реалне економске активности, с једне стране, и тзв. природне или потенцијалне у секторима са компаративним предностима, са друге стране, представља простор за примјену квалитетних и добро осмишљених економских политика чији је задатак да тај јаз неутралише или у битној мјери смањи.

У петом поглављу се као логичан наставак анализира могућност и донети економских политика у остваривању структурне прекомпозиције привреде БиХ. Посебно ће се анализирати значај сваке појединачне политике као и начин на који она може допринијети реструктурирању привреде. Од посебне користи ће бити компаративна анализа ефеката наведених политика у земљама које су своје привреде структурисале на начин да она обезбјеђује одржив раст и већи степен развоја.

САДРЖАЈ

УВОД

Предмет и циљ истраживања

Истраживачке хипотезе

Методологија истраживања

I СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦИЈА ПРИВРЕДЕ КАО ДЕТЕРМИНАНТА ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

1. Појам и битне одреднице структурне трансформације
2. Фактори и извори економске трансформације
3. Структурна трансформација као путања за излаз из сиромаштва
4. Вриједносни систем као фактор успјешне трансформације

II МОДЕЛИ СТРУКТУРНЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ

1. Теорија структурне промјене
2. Луисов модел
3. Критике Луисовог модела
4. Структуралне промјене и обрасци развоја
5. Ченеријев модел структуралне промјене

III НОВА СТРУКТУРНА ЕКОНОМИЈА – АКЦЕНТИ СТРУКТУРНИХ ПРОМЈЕНА

1. Основни принципи нове структурне промјене
2. Раст и структурна трансформација
3. Утицај структурне трансформације на макроекономску стабилност
4. Структуралне промјене у развијеним земљама
5. Правци структурне трансформације неразвијених и транзиционих економија

IV АНАЛИЗА СТРУКТУРЕ И ПРАВАЦА СТРУКТУРНЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ПРИВРЕДЕ БиХ

1. Структура БДП Босне и Херцеговине
2. Структура индустријске производње БиХ
3. Структура запослености и незапослености
4. Анализа конкурентности привреде БиХ
5. Анализа компаративних предности БиХ

6. Дугорочни хоризонт: трансформација ка привреди виших доходака

V ДОМЕТИ ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ У ПОДСТИЦАЊУ СТРУКТУРНЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ПРИВРЕДЕ БиХ

1. Политика привредног раста
2. Фискална политика
3. Монетарна политика
4. Спољнотрговинска политика
5. Индустијска и друге структурне политике
6. Системска економска политика

VI ЗАКЉУЧЦИ

7. Очекивани резултати и примјена истраживања

Ово истраживање треба да понуди додатна сазнања у прилог разумјевању везе између нивоа структурне трансформације и привредног раста и развоја. У склопу тога биће понуђени чврсти аргументи у прилог потребе за трансформисањем привредних структура путем трансфера тежишта економске активности у секторе гдје је продуктивност употребе производних фактора већа што посљедишно резултира економским растом. Имајући у виду да је предмет интересовања посебно усмјерен на БиХ привреду и потребу њеног преструктурирања путем овог истраживања ће се јасно указати на кључне структурне дебалансе које је нужно неутралисати ако се желе избјећи дефицити који су непремостива баријера даљем развоју у БиХ. Поред наведених, кључни научни допринос овог истраживања биће садржан у његовом перспективном дијелу у коме ће бити изложени приједлози мјера за осмишљавање оптималног економског-политичког инструментарија који може довести до оптималне структурне трансформације привреде БиХ.

8. Радна библиографија

1. Baldwin, Richard and Anthony J. Venables. 1995. @Regional Economic Integration@, in *Handbook of International Economics*, Vol.3, ed. Gene M. Grossman and Kenneth Rogoff, North-Holland.
2. Baldwin, Richard and Charles Wyplosz. 2009. *The Economic of European Integration*, Third Edition, McGraw-Hill.
3. Baldwin, Robert E. 1989. The Political Economy of Trade Policy, *Journal of Economic Perspectives*, Vol.3, No.4:119/135.
4. Baldwin, Robert E. 2003. Openness and Growth: What's the Empirical Relationship?, NBER Working Paper No. W9578.
5. Bhagwati, Jagdish N. 1988. *Protectionism*, Cambridge, MA, MIT Press.
6. Brander, James A. 1995. „Strategic Trade Policy“, in *Handbook of International Economics*, vol.3, ed. Gene M. Grossman and Kenneth Rogoff, North-Holland.
7. Чаушевић. Фикрет. 2005. Утицај мјера вањскотрговинске политике на текући рачун и конкурентност Босне и Херцеговине, Економски институт Сарајево.
8. Драгутиновић, Диана, Милорад Филиповић и слободан Цветановић. 2005. Теорија привредног раста, Центар за издавачку дјелатност Економског факултета Универзитета у Београду.
9. Драговић, Васо. 2008. *Статистика*, Завод за уџбенике и наставна средства РС, Источно Сарајево.
10. Ђерић, Бранко. 2005. Ресурсни Потенцијал привредног раста Републике Српске, Завод за уџбенике

и наставна средства РС, Источно Сарајево.

11. Ђерић, Бранко. 1997. Теорија и политика привредног развоја, Савремена администрација, Београд.
12. ЕИС. 2009. *Компаративна анализа конкурентне позиције БиХ економије са импликацијама за обликовање политика*, Економски институт Сарајево.
13. Ковачевић, Радован. 2010. *Економски односи Србије са иностранством*, Економски факултет Универзитета у Београду
14. Krasner, Stephen D. 1976. State Power and the Structure of International Trade, *World Politics*, Vol.28, No 3:317-347.
15. Krueger, Anne. 1997. Trade Policy and Economic Development: How We Learn?, *American Economic Review*, Vol.87, No.1:1-22.
16. Ловринчевић Жељко и давор Микулић. 200. Рат, међународна трговина и отвореност gospodarства, *Економски преглед*, 51:1075-1101
17. Milner, Helen V. 1999. The Political Economy of International Trade, *Annual Review of Political Science*, 2:91-114.
18. Николић, Горан. 2005. Утицај спољне трговине на економски раст, *Економски анали*, Економски факултет Београд, No.165:145-164.
19. Pelević, Branislav. 2007. „South Eastern European Countries: Transition, Structural Changes and EU Accession Process“ in Challenges of International Economic Relations – Proceedings. *International Scientific Conference: Contemporary Challenges of Theory and Practice in Economics*. Faculty of Economics Belgrade.
20. Rodrik, Dani. 1995. „Political Economy of Trade Policy“, in *Handbook of International Economics*, Vol.3, ed. Gene M. Grossman and Kenneth Rogoff, North-Holland.
21. Romer, Paul M. 1994. The Origins of Endogenous Growth, *Journal of Economic Perspectives*, No. 8:3-22.
22. Sachs, Jeffrey D. and Andrew Warner. 1995. Economic reform and the process of global integration. *Brookings Papers on Economic Activity* 1995 (1) :1-118.
23. Stojanov, Dragoljub and Vinko Kandžija. 2005. Are Trade Openness and Competitiveness of Transition Economies Drivers for Economic Growth and Convergence or not, Paper presented at 5th International Conference „Euconf 2005“, Rijeka.
24. Hall, Robert E. and Charles I. Jones, “Why do Some Countries Produce So Much More Output per Worker than Others,” *Quarterly Journal of Economics*, February 1999, 114 (1), 83-116.
25. Herrendorf, Berthold and Akos Valentinyi, “Which Sector Make the Poor Countries So Unproductive?,” September 2006. Arizona State University working paper.
26. Izumov, Alexei and John Vahaly, “New Capital Accumulation in Transition Economies: Implications for Capital-Labor and Capital-Output Ratios,” *Economic Change*, June 2006, 39 (1), 63-83.
27. Prescott, Edward C., “Needed: A theory of Total Factor Productivity,” *International Economic Review*, August 1998, 39 (3), 525-551.
28. Rogerson, Richard, “Structural Transformation and the Determination of European Labor Market Outcomes,” February 2007. NBER Working Paper No 12889.
29. Blanchard, Olivier, *The Economics of Post-Economic Transition*, Oxford and New

York: Oxford University Press, 1997.

30. El-hadj Bah and Josef Brada, *Total Factor Productivity Growth and Structural Change in Transition Economies*, The Fourteenth Dubrovnik Economic Conference, 2008.
31. Alvarez-Cuadrado, Francisco and Markus Poschke, "Structural Change out of Agriculture: Labor Push versus Labor Pull," *American Economic Journal: Macroeconomics*, 2011, 3, 127–158.
32. Alvarez-Cuadrado, Francisco, Ngo Van Long, and Markus Poschke, "Capital–Labor Substitution, Structural Change, and Growth," Manuscript, McGill University, Montreal 2012.
33. Bah, El-Hadj, "Structural Transformation in Developed and Developing Countries," Manuscript, Arizona State University., Tempe, AZ 2008.
34. Bah, El-Hadj, "Structural Transformation in Developed and Developing Countries," Manuscript, Arizona State University., Tempe, AZ 2008.
35. Barro, Robert J. and Xavier Sala-i-Martin, "Convergence," *Journal of Political Economy*, 1992, 100, 223–251.
36. Betts, Caroline M., Rahul Giri, and Rubina Verma, "Trade, Reform, and Structural Transformation in South Korea," Manuscript, University of Southern California 2011.
37. Buera, Francisco J. and Joseph P. Kaboski, "Can Traditional Theories of Structural Change Fit The Data?," *Journal of the European Economic Association*, 2009, 7, 469–477.
38. Chang, Yongsung and Andreas Hornstein, "Transition Dynamics in the Neoclassical Growth Model: The Case of South Korea," Working Paper 11–04, Federal Reserve Bank of Richmond, Richmond 2011.
39. Dekle, Robert and Guillaume Vandenbroucke, "A Quantitative Analysis of China's Structural Transformation," *Journal of Economic Dynamics and Control*, 2012, 36, 119–135.
40. Duarte, Margarida and Diego Restuccia, "The Role of the Structural Transformation in Aggregate Productivity," *Quarterly Journal of Economics*, 2010, 125, 129–173.
41. Echevarria, Cristina, "Changes in Sectoral Composition Associated with Economic Growth," *International Economic Review*, 1997, 38, 431–452.
42. Jorgenson, Dale W. and Marcel P. Timmer, "Structural Change in Advanced Nations: A New Set of Stylised Facts," *Scandinavian Journal of Economics*, 2011, 113, 1–29.
43. Valentinyi, Ákos and Berthold Herrendorf, "Measuring Factor Income Shares at the Sectoral Level," *Review of Economic Dynamics*, 2008, 11, 820–835.
44. Yi, Kei-Mu and Jing Zhang, "Structural Transformation in an Open Economy," Manuscript, University of Michigan 2010.
45. Sposi, Michael, "Evolving Comparative Advantage, Structural Change, and the Composition of Trade," Manuscript, University of Iowa 2011.
46. Baumol, William J., "Macroeconomics of Unbalanced Growth: The Anatomy of the Urban Crisis," *American Economic Review*, 1967, 57, 415–426.
47. Olivier Blanchard, Giovanni Dell'Ariccia, Paolo Mauro *Rethinking Macro Policy II: Getting Granular*, INTERNATIONAL MONETARY FUND, 2013.
48. Lewis, W.A. (1954). 'Economic Development with Unlimited Supplies of Labour', *The Manchester School*, 28(2): 139-191.
48. Landesmann, M.A. and Stehrer, R. (2001). 'Convergence Patterns and Switchovers in Comparative Advantage', *Structural Change and Economic Dynamics*, 12: 399-423.
49. Nelson, R.R. and Pack, H. (1999). 'The Asian Miracle and Modern Growth Theory',

- The Economic Journal*, 109(457): 416-36.
50. Chenery, Hollis B. and Moshe Syrquin. 1975. *Patterns of Development, 1950-1970*. London: Oxford University Press.
 51. Chenery, Hollis B. 1960. "Patterns of Industrial Growth," *American Economic Review*, Vol. 50, no. 2, pp. 624-654.
 52. Chenery, Hollis B. and Lance Taylor. 1968. "Development Patterns Among Countries and Over Time," *Review of Economics and Statistics*, Vol. 50, no. 3, pp. 391-416.
 53. Timmer, C. Peter, and Selvin Akkus. 2008. "Technical Annexes to 'The Structural Transformation as a Pathway out of Poverty: Analytics, Empirics and Politics.'" Working Paper No. XXX, Center for Global Development, Washington, DC.
 54. Dani Rodrik, 2007, *NORMALIZING INDUSTRIAL POLICY*, Harvard University.
 55. Dani Rodrik, 2004, *INDUSTRIAL POLICY FOR THE TWENTY-FIRST CENTURY*, Harvard University.
 56. Clemens Breisinger, Xinshen Diao, 2008, *Economic Transformation in Theory and Practice*, IFPRI Discussion Paper 00797.
 57. Teignier, Marc, "The Role of Trade in Structural Transformation," Manuscript, Universidad de Alicante 2012.
 58. Berthold Herrendorf, Richard Rogerson, Akos Valentinyi, 2013, *Growth and Structural Transformation*, Prepared for the Handbook of Economic Growth.
 59. Goran Buturac, Edo Rajh, Ivan Teodorović, HRVATSKO GOSPODARSTVO U SVIJETLU GLOBALNE RECESIJE, *EKONOMSKI PREGLED*, 60 (12) 663-698 (2009).
 60. Porter, M.E., (1998.), *The Competitive Advantage of Nations*, New York: The Free Press.
 61. Teodorović, I., Buturac, G., (2006.), "Perspektive industrijske proizvodnje u Hrvatskoj i intraindustrijska razmjena", *Ekonomski pregled*, 57(11), str. 705-729.
 62. Balassa, B., (1965.), "Trade Liberalization and Revealed Comparative Advantage", *Manchester School of Economic and Social Studies*, 33(2), str. 99-123.
 63. Buturac, G., (2008.), "Komparativne prednosti i izvozna konkurentnost Hrvatske prerađivačke industrije", *Ekonomika istraživanja*, 21(2), str. 47-59.
 64. Ngai, L. Rachel and Christopher A. Pissarides, "Structural Change in a Multisector Model of Growth", *American Economic Review*. Vol. 97, No. 1, (March., 2007), pp. 429-443.
 65. Justin Yifu Lin ,Pengfei Zhang, 2007, *Development Strategy, Optimal Industrial Structure and Economic Growth in Less Developed Countries*, Center for International Development at Harvard University.
 66. Ricardo Hausmann, Bailey Klinger, 2006, *Structural Transformation and Patterns of Comparative Advantage in the Product Space*, Center for International Development at Harvard University.
 67. Thaddee Badibanga,Xinshen Diao, Terry Roe, Agapi Somwaru, 2009, *Dynamics of Structural Transformation*, IFPRI Discussion Paper 00856.
 68. Gary S. Fields,2004, *Dualism in the Labor Market: A Perspective on the Lewis Model After Half a Century*, Cornell University.

69. Colin Kirkpatrick, Armando Barrientos, 2004, THE LEWIS MODEL AFTER FIFTY YEARS, Development Economics and Public Policy, Paper No. 9.
70. Lewis, W. A. (1979), 'The Dual Economy Revisited', The Manchester School, vol. 47, no. 3, pp. 211-229.
71. Justin Yifu Lin, 2012, *New structural economics : a framework for rethinking development*, International Bank for Reconstruction and Development.
72. Ivan Teodorović, Goran Butorac, 2006, *Strukturne promjene industrijske proizvodnje i komparativne prednosti Hrvatske u međunarodnoj razmjeni*, Ekonomija/Economics 13 (1) str.221-246.
73. Acocella, Nicole. 2005. Počela ekonomske politike Zagreb: Mate.
74. Barro, Robert and Charles Redlick. 2009. *Macroeconomic effects from government purchases and taxes*, NBER, Working Paper No. 15369. Cambridge: National Bureau of Economic Research.
75. Gravelle, Jane; Thomas Hungerford and Mare Labonte. 2009. *Economic stimulus: issues and policies*, CRS.
76. Ilzetzi, Ethan; Enrique M. Mendoza and Carlos A. Vegh. 2009. *How big are fiscal multipliers?*. CERP.
77. Ilzetzi, Ethan; Enrique M. Mendoza and Carlos A. Vegh. 2010. *How big (small) are fiscal multipliers?*. CERP.
78. Jurčić, Ljubo. 2010. "Finansijska kriza i fiskalna politika". *Ekonomski pregled*, vol. 61, str 217-334.
79. Kovačević, Radovan. 2010. *Međunarodne finansije*, prvo izdanje, Beograd, Ekonomski fakultet.
80. Salvatore, Dominik. 2009. *Međunarodna ekonomija*, deveto izdanje, Beograd: Ekonomski fakultet.
81. Skidelsky, Robert. 2011. *Keynes: Povratak velikana*, prvo izdanje, Zagreb, Algoritam.
82. Spilimbergo, Antonio; Steve Symansky and Martin Schindler. 2009. *Fiscal multipliers*. IMF.
83. Đerić, B. (1998.) *Osnovi ekonomske politike*, Ekonomski fakultet, Srpsko Sarajevo.
84. Đerić, B. i A. Stojanović (redaktori i koautori zbornika) (2008), *Ekonomija Srpske*, Ekonomski fakultet u Istočnom Sarajevu, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Istočno Sarajevo.
85. Đerić, B. (1985), *Faktori razvoja*, Veselin Masleša, Sarajevo.
86. Đerić, B. i ostali (2009), *Ekonomska kriza, tržište rada i perspektive zapošljavanja*, Zavod za zapošljavanje Istočno Sarajevo – Pale.
87. Kenichi, Ohmae. 2007. *Nova globalna pozornica*, Zagreb, Mate.
88. Burda M. i Vpeloš Č. 2004. *Makroekonomija, evropski udžbenik*, treće izdanje, Centar za liberalno-demokratske studije, Beograd.
89. Olivier, Blanchard. 2011. *Makroekonomija*, peto izdanje, Mate, Zagreb.
90. Bojan Dimitrijević, Nikola Fabris. 2004. *Teorija i analiza ekonomske politike*, CID Ekonomskog fakulteta u Beogradu.
91. Maks Veber. 2011. *Protestantska etika i duh kapitalizma*, Mediterran Publishing, Novi Sad.
92. Mijo, Mirković. 2008. *Glavni uzroci gospodarske zaostalosti slavenskih naroda*, Dom i svijet, Zagreb.
93. Francis G. Castles. *Komparativne javne politike*, Masmedia; Zagreb.
94. Ludvig von Mises. 2010. *Antikapitalistički mentalitet*, Mate, Zagreb.
95. Branislav, Pelević, 2005. *Uvod u međunarodnu ekonomiju*, CID Ekonomskog fakulteta u Beogradu, Beograd.
96. Richard H. K. Vietor. 2010. *Kako se zemlje natječu*, Mate Zagreb.
97. Katie, Willis. 2011. *Theories and Practices of Development*, second edition, Routledge Perspectives on Development, New York.
98. Michael P. Todaro i Stephen C. Smith. 2006. *Ekonomski razvoj*, deveto izdanje, Šahinpašić, Sarajevo.

99. Andrijić S. i drugi , *Ekonomski razvoj SR BiH, kvantitativni model, analiza i projekcije* , Svjetlost, Sarajevo, 1984.
100. Hadžiahmetović A., *Ekonomija Evrope*, Ekonomski fakultet Sarajevo, 2005.
101. Jakšić M., *Osnovi makroekonomije*, CID Ekonomskog fakulteta Beograd, Beograd, 2009.
102. Jakšić M., Praščević A., *Makroekonomska analiza*, CID Ekonomskog fakulteta Beograd, Beograd, 2008.
103. Jakšić M., Praščević A., *Politička makroekonomija*, CID Ekonomskog fakulteta Beograd, Beograd, 2011.

III МИШЉЕЊЕ И ПРИЈЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Имајући у виду све петходно изнесено Комисија сматра да је мр Предраг Млинаревић подобан за израду докторске дисертације јер има магистериј економских наука, доказану способност за бављење научно-истраживачким радом и научном дјелатношћу уопште, скоро деценијско искуство у универзитетској настави интензивној примјеном савремених научних метода истраживања и анализе, као и потребан и довољан број објављених научних и научно-стручних радова нужних за пријаву докторске дисертације. Поред тога, Комисија сматра и да је пријављена докторска дисертација „**Ефикасност економске политике у процесу структурне трансформације привреде Босне и Херцеговине**“ подобна за израду, јер је логична, концизна и јасна и пријекно потребна привреди и институцијама БиХ одговорним за јавне политике, али и економској науци и пракси управљања економским токовима у нас. Овдје треба посебно имати у виду застоје у транзицији и реструктурирању наше привреде, стање у производњи, експортним индустријама и извозу, те однос према продуктивности и конкурентности. Комисија посебно подвлачи и то да је тема докторске дисертације пољживо срочена, основна и помоћне научне хипотезе добро постављене, циљеви и сврха истраживања правилно доведени у хармонију с темом, проблемом и предметом истраживања, као и самом чињеницом да ово подручје није у нас довољно научно истражено, па чак ни научно третирано, иако је за тим постојала наглашена и жива потреба.

Дајући позитивну оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске дисертације, Комисија има у виду и досадашње бављење кандидата макроекономијом, развојем и економском политиком, богату литературу коју је кандидат припремио и селекционирао и коју интензивно изучава, а која је уистину права и незаобилазна литература за свакога ко мисли да се бави економском политиком и има жељу да је промисли и домисли. Поред тога, Комисија има у виду оспособљеност кандидата да користи савремену научну методологију, напосе научне методе побројане у пријави дисертације, те технологију израде дисертације и других научних радова, а посебно има у виду општу и функционалну писменост кандидата, његову начитаност, цивилизацијску зрелост и разумјевање значаја и одговорности модерне науке, образовања и културе уопште.

С обзиром на све горе наведено, Комисија моли Научно-наставно вијеће Економског факултета на Палама да:

1. прихвати овај њен Извјештај у коме се тема докторске дисертације „Ефикасност економске политике у процесу структурне трансформације привреде Босне и Херцеговине“ оцјењује - са становишта научне заснованости - подобном, а кандидат магистар економије Предраг Млинаревић подобним за израду поменуте докторске дисертације, и
2. одобри да кандидата у даљем раду на предметној дисертацији води проф др Бранко Ђерић, у својству ментора

Источно Сарајево, Пале 11. новембра 2013.

КОМИСИЈА:

Проф. др Миомир Јакшић, председник

Проф.др Бранко Ђерић, члан

Проф.др Стиепо Андријић, члан